

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ Α΄ ΚΥΡΙΑΚΗΣ.

ΠΡΟΣ σκέψιν τῶν μεγάλων τῆς ἀρετῆς ἀνταποδομάτων διεγείρει τὸν νοῦν ἡμῶν τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ἡ ψυχωσώτηριος ὑπόθεσις· διὰ τῶν λόγων τούτων « Ἐκα-
 » τονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώ-
 » νιον κληρονομήσει » ἐφανέρωσεν εἰς ἡμᾶς ὁ θεάνθρωπος, ὅτι οἱ ἐργάζεται τῆς ἀρετῆς καὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον εἰσὶν ἔνδοξοι, καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα τρισμακάριοι· ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος οὐδόλως ζητεῖ τὰς τιμὰς καὶ περιποιήσεις τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὁ κόσμος τιμᾷ καὶ περιποιεῖται αὐτόν, ὅπου καὶ ἂν εὑρεθῇ, καὶ εἰς ὁποίαν κατάστασιν τύχη· ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τρέχει ὀπίσω αὐτοῦ εἰς πάντα καιρὸν καὶ εἰς πάντα τόπον, καθὼς ἡ σκιά τρέχει ὀπίσω ἡμῶν, ὅταν ἡμεῖς φεύγωμεν.

Φέρουσιν οἱ Ἰσμηλίται τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἐκεῖ ἀγοράζει αὐτὸν

(ΚΥΡΙΑΚ. ΕΥΓΓΕ. ΤΟΜ. Α΄)

δ' ἀρχιευνοῦχος τοῦ βασιλέως, ὁ Πετεφρῆς· Αὐτός, ὡς ἄνθρωπος πλούσιος καὶ ἀξιωματικός, εἶχε βέβαια καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἀξιόους δούλους, προετίμησεν ὁμως πάντων τῶν ἄλλων τῶν Ἰωσήφ, κατέστησεν αὐτὸν κύριον τῆς οἰκίας αὐτοῦ, παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ πάντα, ὅσα εἶχε· « Καὶ » ἐπέτρεψε πάντα, ὅσα ἦν αὐτῷ εἰς χεῖρας » Ἰωσήφ ». Ὡστε ὁ Ἰωσήφ οὐκ ἔστι δοῦλος, ἀλλὰ κύριος τῆς οἰκίας τοῦ Πετεφρῆ, καὶ δεσπότης τῶν ἄλλων δούλων· ὁ Πετεφρῆς οὐδεμίαν φροντίδα εἶχε περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, οὐδὲ ἔβλεπεν ἄλλο τι εἰμὴ τὸν ἄρτον, ὃν ἔτρωγε καθ' ἡμέραν· « Καὶ οὐκ ἤδει τῶν καθ' αὐτὸν οὐδέν, πλὴν τοῦ ἄρτου, οὗ ἤσθιεν αὐτός ». Ἀλλὰ πόθεν προεστράπη ὁ Πετεφρῆς νὰ τιμήσῃ τόσον ἄνθρωπον ξένον, δοῦλον, ἡγορασμένον, νέον, ἀλλόγλωσσον, ἀλλογενῆ; Πόθεν;

Ματ. 19,
29.

αὐτ. 39,
6.

Γεν. 33,
28.

ἐγνώρισε. λέγει ἡ θεία γραφή, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. « ἦδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, » ὅτι Κύριος ἦν μετ' αὐτοῦ. » Ἀλλὰ πῶς ἐγνώρισε τοῦτο; ἔβλεπε τὴν φρόνησιν τῆς ψυχῆς, τὴν σεμνότητα τοῦ λόγου, τὴν κοσμιότητα τοῦ ἤθους, ἔβλεπεν ἐνὶ λόγῳ τὴν ἀρετὴν τοῦ νέου· διότι ἡ ἀρετὴ ἀστράπτει εἰς τὸ πρόσωπον, ἀκούεται εἰς τὰ λόγια, φαίνεται εἰς τὸ σχῆμα, καταλάμπει εἰς τὰ ἔργα· ἔβλεπεν, ὅτι ἦλθεν εὐλογία Κυρίου εἰς πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ὁ Ἰωσήφ εἰσέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἐκ τούτων λοιπὸν γνωρίσας, ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἦν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ, ὑπερετίμησεν αὐτόν.

Ἐπιβάλλει μετὰ ταῦτα ἡ γυνὴ τοῦ Πετεροῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ τὸ κάλλος τοῦ Ἰωσήφ, καὶ πειράζει σφόδρα τὴν σωφροσύνην αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ νικᾷ τῆς πειραζούσης τὸν πόλεμον, καὶ φυλάττει ἀμίαντον τῆς σωφροσύνης τὸν θησαυρόν. μεταβάλλει τὸν ἔρωτα εἰς ἐχθρὰν καὶ συκοφαντίαν ἢ ἀναιδεσάτην Αἰγυπτία. Ὅθεν τίθεται ὁ Ἰωσήφ πρὸς καιρὸν εἰς τὴν φυλακὴν· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν, (καὶ τίς ἂν μὴ θαυμάσῃ τῆς ἀρετῆς τὴν δύναμιν;) καὶ εἰς τὴν φυλακὴν τιμῆ, ἐξαιρέσεις, περιποίησις· εὐλαβεῖται αὐτὸν ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ παραδίδωσιν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὅλον τὸ δεσμοτήριον· ὑποτάσσει εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ πάντας τοὺς δεσμίους καὶ πᾶσαν τὴν ἐκεῖ ἀναγκαίαν οἰκονομίαν καὶ φροντίδα·

Γεν. 39, 22, 23, « Καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμο- » τήριον διὰ χειρὸς Ἰωσήφ, καὶ πάντας » τοὺς ἀπηγμένους, ὅσοι ἐν τῷ δεσμοτη-

» ρίῳ, καὶ πάντα, ὅσα ποιῶσιν ἐκεῖ, αὐτὸς » ἦν ποιῶν. Οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ » τοῦ δεσμοτηρίου γινώσκων δι' αὐτὸν οὐθέν· » πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσήφ διὰ τὸ » τὸν Κύριον μετ' αὐτοῦ εἶναι· καὶ ὅσα » αὐτὸς ἐποίει, ὁ Κύριος εὐώδου ἐν ταῖς » χερσὶν αὐτοῦ ». Ἐἰς τὴν φυλακὴν διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ φωτισθεὶς ὑπὸ θεοῦ ἐξηγᾷ τὰ ἐνύπνια τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ· ὅθεν ἐξαγαγόντες αὐτὸν ἐκ τῆς φυλακῆς, φέρουσιν εἰς τὰς βασιλείους ἀλλάξ, ἵνα ἐξηγήσῃ καὶ τοῦ Φαραῶ τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ καὶ ἐξήγησε. Διὸ ὁ Φαραῶ εἰς ἀντάμειψιν τῆς τοσαύτης ἐπιεργασίας κατέστησεν αὐτὸν ἄρχοντα πάσης γῆς Αἰγύπτου· « Ἐἶπε δὲ Φαραῶ τῷ » Ἰωσήφ· Ἰδοὺ καθίστημι σε σήμερον ἐπὶ » πάσῃ γῆ Αἰγύπτου » ὅλη ἡ Αἰγυπτος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἰωσήφ, ὅλη ἡ Αἰγυπτος ὑπακούει, προσκυνεῖ καὶ σέβεται αὐτὸν ὡς ἡγεμόνα καὶ ἐξουσιαστὴν καὶ ἄρχοντα. Ἀκούετε τὰ κατορθώματα τῆς ἀρετῆς; τοὺς δούλους καθιστᾷ δεσπότας· τοὺς πτωχοὺς, πλουσίους· τοὺς ἀργυρωνήτους, ἄρχοντας· τοὺς δεσμίους, ἐνδόξους καὶ ὑπερτίμους ἡγεμόνας· αὕτη ἐστὶ τῆς ἀρετῆς ἡ ἀνταπόδοσις.

Πολλοὶ στοχάζονται, ὅτι τὰ θραβεία τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων εἰσὶ μόνον οὐράνια, καὶ ὅτι οἱ ἐνάρετοι τιμῶνται καὶ δοξάζονται μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν· πλανῶνται ὁμοίως· διότι ὁ θεός, ὁ ἐξουσιαστής καὶ τῶν ἐπουρανίων καὶ τῶν ἐπιγείων, ὑπεσχέθη καὶ τὰς ἐπιγείους καὶ τὰς ἐπουρανίους ἀμοιβάς, εἰπόν, « Ἐκα- » τονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώ- » νιον κληρονομήσει ». Τοῦτο δὲ ἐμφαντι-

κώτερα ἐξέφρασεν ὁ εὐαγγελιστῆς Μάρκος
 10, εἰπών· « Ἐὰν μὴ λάβῃ, ἑκατονταπλασίονα
 30. » νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
 » τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον ». Ἡμεῖς δὲ
 βλέπομεν τοῦ Κυρίου τὸν λόγον πεπληρω-
 μένον οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς παλαιοὺς ἀγίους,
 ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς σημερινοὺς φίλους τῆς
 ἀρετῆς· πόσῃ τιμῇ καὶ δόξῃ ἔχουσιν οἱ
 ἐν ἀρεταῖς διαπρέψαντες εἰς τὸν κόσμον
 τοῦτον, φανερόν ἐστὶ καὶ πασίδηλον· ἔχουσι
 μνημόσυνα ἐνιαύσια, δοξολογίας καθημερι-
 νάς, ναοὺς περικαλεστάτους, ἑορτὰς καὶ
 πανηγύρεις εἰς τιμὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν·
 ἡγεμόνες, ἄρχοντες, βασιλεῖς, ἄμετρα πλή-
 θη εὐσεβῶν χριστιανῶν σέβονται αὐτούς,
 προσκυνοῦσι τὰ λείψανα αὐτῶν, καὶ τὰς
 εἰκόνας αὐτῶν μετ' εὐλαβείας τιμῶσι.
 Ταύτην δὲ τὴν τιμὴν οὐχὶ μόνον μετὰ
 θάνατον, ἀλλὰ καὶ ἔτι ζῶντες ἀπελάμβαν-
 ον οἱ ἅγιοι· τόσῃν εὐλάβειαν εἶχον οἱ πι-
 στοὶ εἰς τὸν Πέτρον, ὥστε ἐπὶ κλινῶν καὶ
 κραββάτων ἔφερον τοὺς ἀσθενεῖς αὐτῶν εἰς
 τοὺς δρόμους, ἵνα ἡ σκιά αὐτοῦ ἐγγίξῃ τὸ
 Πράξ. 5, σῶμα αὐτῶν· « Ὡστε κατὰ τὰς πλατείας
 15. » ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ
 » κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα, ἐρχομένου
 » Πέτρον, κἄν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὲ αὐ-
 » τῶν »· τόσον σέβας προσέφερον εἰς τὸν
 Παῦλον, ὥστε καὶ τὰ μανδήλια καὶ περι-
 ζώματα αὐτοῦ μετὰ πολλῆς εὐλαβείας
 ἐλάμβανον, καὶ δι' αὐτῶν ἐθεράπευον τὰς
 αὐτῶν ἀσθενῶν ἀρρώστιας· « Ὡστε ἐπὶ τοὺς
 19, αὐτ. 12. » ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς
 » αὐτοῦ σουδάρια, ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλ-
 » λάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε
 » πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐ-

» τῶν ». Ἐσημειώσατε δὲ ἄρα γε καὶ τὸ
 ῥῆθὲν ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἡγουν
 τὸ « Ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέ- 2· Κορ.
 6, 10.
 » χοντες »· τοῦτο δηλοῖ, ὅτι οἱ ἅγιοι τὰ
 πάντα ἐγκατέλειπον διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ
 Χριστοῦ, πένητες ἦσαν, μηδὲ ὄβολόν ἔχον-
 τες· « Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει Πράξ. 3,
 6.
 » μοι », ἔλεγεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν χωλόν,
 τὸν ζητοῦντα παρ' αὐτοῦ ἐλεημοσύνην·
 ὑπέρπλουτοι ὅμως ἦσαν, ἐξουσιάζοντες
 πάντων τῶν εὐσεβῶν τὰ ὑπάρχοντα· διότι
 οἱ πιστοὶ, βλέποντες τὸν ζῆλον, τὴν ἀπλό-
 τητα, τὴν ἀγάπην, τὴν καθαρότητα τοῦ
 βίου αὐτῶν καὶ τὰ ὑπερθαύμαστα αὐ-
 τῶν κατορθώματα, τόσῃν εὐλάβειαν εἶ-
 χον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀγάπην, ὥστε ἐπροθυ-
 μοποιοῦντο, ἵνα χαρίσωσιν εἰς αὐτοὺς οὐ
 μόνον τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, ἀλλ', ἐὰν ἦν
 δυνατόν, καὶ τοὺς ἰδίους αὐτῶν ὀφθαλμούς·
 « Μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, λέγει ὁ θεσπέσιος Γαλ. 3,
 15.
 » Παῦλος περὶ τῶν Γαλατῶν, ὅτι, εἰ δυνα-
 » τόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἄν,
 » ἐδώκατέ μοι ». Καὶ μὴ νομίσητε, ὅτι οἱ
 ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ μόνοι τοιαύτας ἡ-
 μοιβάς ἔλαβον παρὰ τῶν ἀνθρώπων· διότι
 καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς κατὰ διαφόρους καιροὺς
 φιλάρετοι ἄνθρωποι ἅπαντες ἐτιμῆθησαν,
 καὶ ὑπεραγαπήθησαν ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων
 βασιλέων καὶ ἡγεμόνων, καὶ ὑπὸ πάντων
 τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν· κἄν δέ τινες ἐξ
 αὐτῶν περιέπεσον εἰς διαφόρους πειρασμοὺς
 καὶ καταδρομάς, ὅμως ὕστερον ἠύξησε διὰ
 τούτων ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα αὐτῶν.

Τὴν αὐτὴν τιμὴν καὶ περιποίησιν βλέ-
 πομεν ἄχρι τῆς σήμερον εἰς πάντα τοὺς
 ἐργάτας τῆς ἀρετῆς. Ὅστις τὴν σήμερον

ἐμποδίζει τὴν γλῶσσαν ἀπὸ παντός ψεύδους, καὶ ἔχει πάντοτε εἰς τὸ στόμα τὴν ἀλήθειαν· ὅστις ἐστὶ φίλος τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐχθρὸς τῆς ἀδικίας, τῆς ταπεινοφροσύνης ἐραστῆς καὶ τῆς ὑπερηφανείας ἀντίπαλος, φρόνιμος τὸν νοῦν, σώφρων τὸ ἦθος, εὐεργετικὸς τὴν γνώμην, φιλόστοργος τὸν τρόπον, τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου ὁ λόγος ἐστὶ νόμος, καὶ ἡ ὑπόσχεσις πάσης συγγραφῆς ἰσχυροτέρα· ἡ συναναστροφή αὐτοῦ ἐστὶ τιμὴ, ἡ συμβουλή φῶς, ἡ συνομιλία διόρθωσις, ἡ παρουσία ὠφέλεια, τὸ παράδειγμα ζωῆς κανὼν καὶ τύπος. Ἡἵπατέ μοι τίς τὸν τοιοῦτον ἀνθρώπον οὐ τιμᾷ; τίς οὐ περιποιεῖται; τίς οὐ προσφέρει αὐτῷ βαθυτάτον σέβας; Καὶ τὸν ἐχθρὸν νικᾷ τῆς ἀρετῆς ἡ δύναμις, καὶ κινεῖ τὸν νοῦν αὐτοῦ εἰς θάμβος καὶ ἐκπλήξιν· « Ἀρετὴν ἀνδρὸς » οἶδε θαυμάζειν καὶ πολέμιος. »

Οὐ μόνον δὲ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ ἐστὶν ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἐναρέτου, ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἄγαθόν μείζον, ἡ εἰρήνη· « Δόξα καὶ τιμὴ » καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἄγαθόν ». Πολλοὶ εἰρηνεύουσι μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἔχουσι πόλεμον ἀκατάπαυστον μετὰ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν· ἔξω εἰρήνη, ἔσω πόλεμος· ἔξω εἰρήνη, ἔσω ταραχὴ καὶ θόρυβος· τῆς συνειδήσεως ὁ ἔλεγχος ἐστὶ μάστιξ, ὑπὸ θεοῦ ὀρισθεῖσα πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ· « Ἴν ἐλεγχῶ » μοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἀνθρώπον, » καὶ ἐξέτιξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ». Ὅθεν ὁ ἁμαρτήσας προφήτης, μὴ φέρων τοὺς τιμωρητικούς τῆς συνειδήσεως ἐλέγχους, ἐβόα· « Ἄνεξ μοι, ἵνα ἀναψύξω » πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν! » Καὶ ἀληθῶς ὡ

πόσον βασανιστικὸς τῆς συνειδήσεως ὁ ἔλεγχος! Ὀλιβερὸς ὁ πλοῦτος, ὅταν ἡ συνειδήσις ἐνδοθέν σου ἐλέγχῃ ἀδικίαν καὶ ἀρπαγὴν· λυπηρὰ τὰ ἀξιώματα, ὅταν ἐνδον μαστίξῃ σε ἡ συνειδήσις σου, ὡς μὴ ἀναπληροῦντα τοῦ ἀξιωματός σου τὸ χρέος· πικρὰ ἡ τρυφή τοῦ βίου, ὅταν σὲ βασανίσῃ ἡ συνειδήσις σου ὡς ἀσελγῆ καὶ ἄσωτον· ἐνὶ λόγῳ ὁ ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως μεταβάλλει εἰς πικρίαν καὶ αὐτὰ τὰ γλυκύτατα τοῦ κόσμου πράγματα. Ἡ ἁμαρτία προξενεῖ τῆς συνειδήσεως τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν λυπηρὰν ταραχὴν· ὅταν λείψῃ ἡ ἁμαρτία, καὶ ἔλθῃ ἡ ἀρετὴ, αὐτὴ καθησυχάζει τὴν συνειδήσιν, καὶ φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἐναρέτου τὸ ἐπουράνιον τῆς εἰρήνης δώρημα· αὐτὸς ἔχει τῆς συνειδήσεως τὴν εἰρήνην, εἰρηνεύει μετὰ πάντων τῶν ἄλλων ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, κατὰ τὸ « Ἠιρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις »· εἰρηνεύει δὲ καὶ ἐν ἑαυτῷ κατὰ τὸ « Ἠιρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς »· ἐπειδὴ μένει ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἐλευθέρη καὶ ἡσυχῆς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἔλεγχον. Ἡ τοιαύτη δὲ εἰρήνη ἐστὶν ἐν τῶν μεγάλων τῆς ἀρετῆς βραβείων· ἐπειδὴ αὐτὴ προξενεῖ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου ἠδονὴν καθαρὰν καὶ χαρὰν ἀδιάκοπον καὶ γλυκύτητα ἀένναον· ἔργεται εἰς αὐτὸν ἐνίοτε ἡ βρογχή, ἤγουν ἡ ὀρμὴ τῆς πονηρᾶς ἐπιθυμίας, ζητοῦσα νὰ ἐξαλείψῃ τῆς εἰρήνης τὸν γλυκασμόν· ἀλλὰ μένει ἀνευέργητος, ἐπειδὴ προβάλλει ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ· ἔρχονται ἐνίοτε οἱ ποταμοί, ἤγουν τοῦ διαβόλου οἱ πειρασμοί, συκοφανταί, ἐπιβουλαί, διωγμοί, ζητοῦσι νὰ ἐξαφανίσωσι τῆς εἰρήνης

Ἐρω. 2,
10.

Ψαλ. 38,
14, 15.

αὐτ. 19.

Ματθ. 5,
6,
11.

Ματθ. 1,
25.

τὴν τρυφήν· ἀλλὰ καὶ ταῦτα μένουσιν ἄπρακτα, ἐπειδὴ αὐτός, ἔχων τὴν συνείδησιν αὐτοῦ καθάραν, τέρπεται ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, καὶ χαίρει ἐν τοῖς παθήμασιν ὡς πάσχων ὑπὲρ Χριστοῦ· πνέουσιν ἐνίοτε κατ' αὐτοῦ τῆς ματαιότητος οἱ ἄνεμοι, ζητοῦντες νὰ ἐκρίψωσι τὴν εὐφροσύνην τῆς καρδίας αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲν δύνανται, ἐπειδὴ ἀντικρούονται καὶ ἔκνευρίζονται ἀπὸ τῆς παντοδυνάμου χάριτος τοῦ θεοῦ· νικητῆς, τροπαιοῦχος, εἰρηνικός, ἐπιλανθάνεται τῶν ὀπισθεν, ἐκτείνεται εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἐλπίζει τῶν μελλόντων τὴν ἀπόλαυσιν· Πάντοτε χαίρει, Ἄδιαλείπτως προσεύχεται, ἐν παντί εὐχαριστεῖ, πάντα σκύβαλα νομίζει, ἔχει μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Χριστόν, αἰσθάνεται τῆς ἐπουρανίου αὔρας τῆς αἰωνίου μακαριότητος.

Ἡ ἀρετὴ, ἀδελφοί μου, ἔχει τὴν πρώτην αὐτῆς ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ἡ οὐσία τῆς ὑπερδυσίου θεότητος ἐστὶν ἡ πηγὴ, ἐξ ἧς ἀναβλύζει, καὶ ἡ ρίζα, ἐξ ἧς βλαστάνει ἡ ἀρετὴ. Ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ χρηστότης, ἡ μακροθυμία, τὸ ἔλεος, καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρετὴ καρποφορήματα εἰσὶ τῆς δημιουργικῆς φύσεως· διὰ τοῦτο ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται τῆς ἀρετῆς τὰ κατορθώματα, τότε ἀληθῶς γίνεται εἰκὼν ζῶσα καὶ ὁμοία τῷ θεῷ, καθὼς ὑπ' αὐτοῦ ἐπλάσθη. ἔχει ὁ ἄνθρωπος τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ· αὐτεξούσιος ὁ θεός, αὐτεξούσιος καὶ ὁ ἄνθρωπος· προνοητικός ὁ θεός, προνοητικός καὶ ὁ ἄνθρωπος· νοῦς καὶ λόγος καὶ πνεῦμα ὁ θεός, νοῦν καὶ λόγον καὶ πνεῦμα ἔχει καὶ ὁ ἄνθρωπος· κατὰ τοῦτο ὁ ἄνθρω-

πος ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. Ἐὰν δὲ κατασταθῇ φιλόστοργος, δίκαιος, ἀγαθός, μακροθυμος, ἐλεήμων, ἐάν, λέγω, κατορθώσῃ τὰς ἀρετάς, τότε ἐστὶν εἰκὼν οὐχὶ νεκρὰ καὶ ἀνομοία, ἀλλὰ ζῶσα καὶ ὁμοία τῷ θεῷ· τότε γίνεται ὁ ἄνθρωπος κατὰ χάριν θεός· « Ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστέ καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες. »

Ὁ θεός, ὅστις θέλει διὰ τῆς ἀρετῆς νὰ ἀναδιβάσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐξάριστον ὕψος δόξης καὶ λαμπρότητος, γνωρίζει ἀκριβέστατα πόσος ἐστὶν ὁ ἀγὼν, πόσος ὁ κίνδυνος καὶ πόσος ὁ κόπος τῶν ἀγίων διὰ τῆς ἀρετῆς τὴν κατόρθωσιν· ὅθεν πότε μὲν προστάσσει, ἵνα μηδεὶς ἐνοχλήσῃ, μηδὲ πονηρευθῇ κατ' αὐτῶν· « Μὴ ἀπεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε »· πότε δὲ περιθαρσύνει αὐτούς, λέγων, « Ὅστις ἐνοχλεῖ ὑμᾶς, ὅμοιος ἐστὶν ἐκείνῳ, ὅστις ψηλαφᾷ τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ »· « Ὁ ἀπτόμενος ὑμῶν, ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ »· ἄλλοτε δὲ λέγει, ὅτι θέλει, ἵνα προσφέρωμεν εἰς αὐτούς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ὑπακοήν, τὴν ὁποίαν προσφέρομεν εἰς αὐτόν· « Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ »· ἵνα δὲ ἐξ ὀλοκλήρου ἀφέλῃ ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν τὸν φόβον τοῦ τοιοῦτου ἀγῶνος, ὑπόσχεται εἰς αὐτούς ἀποστεῖλαι τοὺς ἀγίους ἀγγέλους, ἵνα ἐν παντί ἔργῳ διαφυλάττωσιν αὐτούς ἀπὸ παντός κινδύνου, καὶ βαστάζωσιν αὐτούς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, ἵνα μὴ τύχη καὶ μianθῶσιν ὑπὸ τοῦ ῥύπου τῆς ἁμαρτίας· « Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυ-

2. Κορ.
1. 12,
Κολ. 1.
24.

ψαλ. 81,
6.

ψαλ. 104,
15.

Ζαχ. 2,
8.

Λουκ. 10,
16.

ψαλ. 90,
11, 12.

Φιλιπ. 3,
14.
1. Θυσ. 5,
16, 18.
Φιλιπ. 3,
8.

Γεν. 1,
26.

» λάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἐπι
 » χειρῶν ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς
 » πρὸς λίθον τὸν πόδα σου ». Μὴ διζάζητε,
 λέγει, διότι πᾶσαι αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις
 ἀποστέλλονται παρ' ἐμοῦ εἰς ὑπηρεσίαν καὶ
 βοήθειαν ὑμῶν τῶν κληρονόμων τῆς αἰωνίου
 μακαριότητος. « Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουρ-
 » γικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλό-
 » μενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σω-
 » τηρίαν ; » Τοῦτο ἐστὶν ἄλλη ἀμοιβὴ τῶν
 ἐναρέτων· εἰς αὐτοὺς οἱ μὲν ἄνθρωποι προτ-
 φέρουσι τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ὑπακοὴν
 τὴν εἰς τὸν θεὸν ὀφειλομένην, οἱ δὲ ἄγγελοι
 τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν περιποίησιν. Τί
 τούτου περισσότερον ;

Ὁ θεὸς δίδωσιν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν
 τὴν ἐξουσίαν τῶν στοιχείων, τοῦ οὐρανοῦ,
 τῆς γῆς, τοῦ θανάτου καὶ πάσης τῆς κτί-
 σεως· βλέπομεν τοῦτο εἰς τὰς θείας γραφάς·
 ὁ Μωϋσῆς μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα,
 τὸν ἀέρα εἰς σκότος, τὸ χῶμα τῆς γῆς εἰς
 σκνίπας, τὴν ζωὴν τῶν κτηνῶν καὶ τῶν
 πρωτοτόκων εἰς θάνατον· ὁ Ἰησοῦς τοῦ
 Ναυῆ ἐμποδίζει τοῦ ἡλίου τὴν κίνησιν· ὁ
 Ἡλίας κλείει καὶ ἀνοίγει τὸν οὐρανόν· οἱ
 τρεῖς παῖδες σβεννύουσι τὴν δύναμιν τοῦ
 πυρός· ὁ Δανιὴλ ἐμφράττει τῶν λεόντων
 τὰ στόματα· τὸν Παῦλον σέβεται ἡ ἔχι-
 δνα· τὸν Πέτρον ὑπακούουσιν οἱ νεκροί·
 ἰδοὺ ὁ λόγος τοῦ Παύλου « Δόξα, καὶ τιμὴ,
 » καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγα-
 » θόν ». Τί περισσότερον ; αὐτὸς ὁ θεὸς κα-
 τοικεῖ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεοφιλῶν ἀνθρώ-
 πων· « Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου
 » τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει
 » αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ

» μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν » κατοικη-
 τήριον τοῦ θεοῦ γίνεται ὁ ἐργάτης τῆς
 ἀρετῆς. Τοῦτο ἐστὶν ἡ τιμὴ, τοῦτο ἡ δόξα,
 τοῦτο ἡ εἰρήνη, τοῦτο ἡ ἀγαλλίασις τῆς
 ψυχῆς· ἰδοὺ αἱ ἑκατονταπλάσιοι ἀμοιβαὶ
 ἐπὶ τῆς γῆς, τὰς ὁποίας ὑπερῆθη ὁ Κύ-
 ριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μετὰ δὲ τὰς
 ἐπιγείους ἀμοιβὰς βασιλεία ἀθάνατος, μα-
 καριότης ἀτελεύτητος, ζωὴ αἰώνιος. « Ἐ-
 » κατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν
 » αἰώνιον κληρονομήσει ».

Ἄρετὴ λοιπόν, θησαυρὸς ἐπουράνιος,
 πλοῦτε πανυπέριμς, πηγὴ τῆς ἀληθινῆς
 δόξης καὶ τιμῆς, ρίζα τῆς πνευματικῆς
 εἰρήνης καὶ ἀνέσεως, μήτερ πάσης οὐρα-
 νίου καὶ ἐπιγείου εὐτυχίας· ἡμεῖς βλέπομεν
 ἐν σοὶ παράδοξα· σὺ ὑπερτεταμημένη ὑπὲρ
 πάντα τὰ ἄλλα πράγματα· διότι ποῖος
 ἄνθρωπος εὕρισκται εἰς τὸν κόσμον, ὅστις
 οὐ τιμᾷ τὴν ἀρετὴν ; καὶ σὺ περιπεφρονη-
 μένη περισσότερον πάντων τῶν πραγμά-
 των· διότι ποῖος τὴν σήμερον φροντίζει διὰ
 τὴν κτήσιν τῆς ἀρετῆς ; Ἡμεῖς γνωρίζο-
 μεν τῆς ἀρετῆς τὴν ὠφέλειαν, καὶ ἡμεῖς
 ἀποστρέφομεν τὸ πρόσωπον ἡμῶν ἀπὸ τῆς
 ἀρετῆς τὴν ἐργασίαν· καὶ τί ἄλλο ἐστὶ
 τοῦτο εἰμὴ μαρτία μεγάλη, καὶ παραφροσύ-
 νη φανερά ;

Ἄδελφοί μου ἀγαπητοί, μεγάλη πλάνη
 περικρατεῖ τὴν καρδίαν, καὶ κατασκοτίζει
 τὸν νοῦν ἡμῶν. Χριστιανέ, τί ζητεῖς ἀπὸ
 τοῦ κόσμου τούτου ; σὺ ζητεῖς πλοῦτον·
 ἀλλὰ ποῦ νομίζεις, ὅτι εὕρισκεις τὸν πλοῦ-
 τον ; εἰς τὴν ἀρπαγὴν ; εἰς τὴν ἀδικίαν ;
 εἰς τὸ ψεῦδος ; εἰς τὴν ἀπάτην ; εἰς τὰς
 ἐπιπορκίας ; σφάλλεις καὶ ἀπατάσαι ἐλεεινῶς·

Ἐξρ. 1,
14.

Ἐξρ. 2,
10.

Ἰωάν. 14,
23.

εἰς τὴν ἀμαρτίαν οὐχ εὕρισκεις πλοῦτον, ἀλλὰ φόβον· οὐχ εὕρισκεις χρήματα, ἀλλ' ἀτιμίαν, ταραχήν, κίνδυνον καὶ ταλαιπωρίαν· σήμερον εὕρισκεις τῆς ἀνομίας τὸν πλοῦτον, καὶ αὖριον φεύγει, καὶ μένεις γυμνός καὶ τετραχηλισμένος. Θέλεις πλοῦτον; μὴ τρέχῃς τῆς ἀμαρτίας τὸν κρημνόν, ἀλλὰ περιπάτει τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον· θέλεις πλοῦτον; ἄπεχε τῆς ἀδικίας, καὶ ἐργάζου δικαιοσύνην, φεῦγε τὸ ψεῦδος, καὶ λάλει τὴν ἀλήθειαν, φύλαττε τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐντολάς· αὐτοῦ εὕρισκεις πλοῦτον

ματ. 14, 7. μέγαν καὶ ἀσαλευτον· « Ὁ ποιῶν ταῦτα » οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα »· αὐτοῦ εὔρεν ὁ Ἀβραάμ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον· αὐτοῦ ὁ Ἰακώβ τὸν πληθυσμὸν τῶν ποιμνίων· αὐτοῦ ὁ Ἰωσήφ τὸν πλοῦτον τῆς Αἰγύπτου· αὐτοῦ ἡ Ἰωὺβ τὰς χιλιάδας τῶν προβάτων, τῶν καμήλων, τῶν βοῶν, τῶν ὄνων. Τί ζητεῖς, χριστιανέ, ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου; σὺ ζητεῖς δόξαν· ἀλλὰ ποῦ στοχάζεσαι, ὅτι αὐτὴ κατοικεῖ; σὺ νομίζεις, ὅτι ἡ δόξα κάθηται εἰς τὰς βασιλευούσας πόλεις, εἰς τὰ παλάτια τῶν ἀρχόντων, εἰς τὰς αὐλὰς τῶν βασιλέων, ὅθεν ἐκεῖ ζητεῖς αὐτήν· ἀλλὰ πλανᾶσαι· διότι ἐκεῖ μίαν μόνην σκιὰν δόξης εὕρισκεις, περιπεπλεγμένην ὑπὸ τῆς ἀκαταστασίας, ἐπιβουλεομένην ὑπὸ τοῦ φθόνου, καταδιωκομένην ὑπὸ τῶν δοξομανούντων· ὅθεν σήμερον ἴσως γίνεσαι ἐνδοξος καὶ περίβλεπτος, ἀλλ' αὖριον μεταβάλλονται τὰ περιζατικά, καὶ σὺ μένεις περιπεφρονημένος καὶ ἄσημος. Τί ζητεῖς, ἄνθρωπε, ἐν τῷ κόσμῳ; τρυφᾶς ζητεῖς καὶ ἀνάπαυσιν; θέλεις δὲ νὰ εὐρηγῇς αὐτὰς εἰς τὰς πολυφαγίας καὶ πολυπο-

σίας, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς σαρκός σου; Ἡ ἀμαρτία οὐκ ἔστιν ἄνεσις οὐδὲ χαρὰ, ἀλλὰ σαναγμός καὶ θλίψις· τῆς ἀμαρτίας ἡ τρυφή ἐστὶ γλυκόπικρος· ἡ γλυκύτης αὐτῆς μεταβάλλεται εἰς πικρότητα· καὶ ἡ μὲν γλυκύτης διαρκεῖ πολλὰ ὀλίγον, ἡ δὲ πικρότης αὐτῆς παρατείνεται πολὺ καιροῦ διάστημα· μετὰ τὴν ἀμαρτίαν εὐθὺς μεταμέλεια, αἰσχύνη, θλίψις, ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως βαρύτερος· αἱ ἡδοναὶ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν φέρουσιν ἀσθένειαν, ἀρρώσθημα ἐλεεινά, φθορὰν τοῦ σώματος, πολλάκις δὲ καὶ θάνατον· « Τὰ γὰρ ὀψώ- » νια τῆς ἀμαρτίας θάνατος ». Ἐὰν θέλῃς χαρὰν ἀληθινὴν, νίκησον τὰ πάθη σου· διότι τότε χαίρεις περισσότερο τοῦ ἀρχιστρατήγου, ὅστις ἐνίκησε τὴν ἰσχυρὰν τῶν ἐχθρῶν παρεμβολήν· Ἐὰν θέλῃς ἡδονὴν ἀμετάβλητον, ἄπλωσον τὰς χεῖράς σου πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ ὀρφανοῦ, τῆς χήρας, τῶν πτωχῶν, τῶν ἀδικουμένων· τότε αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ σου ἡδονὴν ἀνεκδιήγητον· Παρὰ τῆς ἀρετῆς ζῆτει τὴν ἄνεσιν, τὴν τρυφήν, τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν· γίνου σώφρων, φιλοδίκαιος, εὐσπλαγχνικός, πρᾶος, ταπεινόφρων· ἄρον ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους σου τὸν ἐλαφρότατον ζυγὸν τοῦ Κυρίου σου· τότε εὕρισκεις τὴν ἡδονὴν τὴν οὐράνιον, καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τὴν θεῖαν· « Ἄρατε τὸν » ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, » ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ· » καὶ εὕρησете ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς » ὑμῶν ». Πόσον μωρός φαίνεται καὶ ἀσύ- » νετος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ζητεῖ τὸ χρυσίον καὶ ἀργύριον οὐχὶ εἰς τοὺς με- » ταλλίτας κόλπους τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς τὴν

ῥωμ. 6,
23.

ματ. 11,
29.

λασσαν, ἢ εἰς τὰ φρέατα καὶ εἰς τὰς λίμνας! πόσον μωρὸς καὶ ἀσύνετος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις διψῶν τρέχει οὐχὶ εἰς τὰς πηγὰς καὶ εἰς τὰ φρέατα, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀνύδρους τόπους καὶ εἰς τὰς ἀνίκιμους πέτρας! Πολλῶ ἀφρονέστεροι τούτων ἐσμὲν ἡμεῖς· ἡμεῖς θέλομεν δόξαν, πλοῦτον, ἄνεσιν, οὐδόλως δὲ σπουδάζομεν διὰ τὴν ἀρετὴν, ἣτις ἐστὶν ἡ πηγὴ πάσης εὐτυχίας, ἀλλὰ τρέχομεν ὀπίσω τῆς ἁμαρτίας, ἣτις ἐστὶν ἡ μήτηρ πάσης συμφορᾶς καὶ δυσυχίας.

Στοχασθῆτε τὴν ἄμετρον φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν σοφωτάτην αὐτοῦ πρόνοιαν. Ἡ ἀρετὴ σώζει τὸν ἄνθρωπον· ὁ δὲ θεὸς, ὡς φιλανθρωπότατος καὶ πάνσοφος προνοητής, ἵνα ἐφελκύσῃ ἡμᾶς πρὸς τὴν σπουδὴν τῆς ἀρετῆς, συνῆψε καὶ συνήλωσεν αὐτῇ πάντα τοῦ κόσμου τὰ ἀγαθὰ·

ἵνα ἀγαπήσωμεν τὴν ἀρετὴν, κατέστησεν αὐτὴν πηγὴν πάσης κοσμικῆς εὐτυχίας. Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, καὶ οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὑμνον τῶν θαυμασιῶν σου! Ἄνθρωπε, λέγει ὁ θεός, ζήτηε τὴν ἀρετὴν, καὶ προστεθήσεται σοι ἅπαντα τοῦ κόσμου τὰ ἀγαθὰ· ἄνθρωπε, λέγει ὁ θεός, θέλεις δόξαν; θέλεις τρυφήν καὶ εὐτυχίαν; μίαν μόνην μέριμναν ἔχε, καὶ μίαν σπουδὴν, τῆς ἀρετῆς τὴν κατόρθωσιν· αὐτὴ ἔχει ἐν ἑαυτῇ καὶ μεταδίδωσιν εἰς τοὺς φίλους αὐτῆς πάσας τὰς εὐτυχίας· σύ, λέγει, ζήτηε τὴν βασιλείαν μου καὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ ἐγὼ δίδωμί σοι προσθήκην πάντα τὰ ἀγαθὰ· « Ζητεῖτε ^{Matth. 11.} » πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν » δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα » προστεθήσεται ὑμῖν ».

